

De Kaardebol

Driemaandelijks tijdschrift

januari - februari - maart 2012

nummer 1/2012

Afgiftekantoor Kortenberg, erkenningsnummer P806150

Foto:
Burgemeester Chris
Taes en schepen
Bart Nevens van
Kortenberg krijgen
een cadeau als dank
voor de samen-
werking in het
Silsombos
(Eric Malfait)

In dit nummer:

- Ledenbijeenkomsten
- Bestuur Kortenberg
- Landinrichting Woluwebekken
- Barok in het Silsombos
- Velduil in het Groot Veld
- Dag van de Natuur
- 'De Kaardebol' 20 jaar
- Monitoring Rotte Gaten
- Kinderkruidenwandeling
- Agenda

Ledenbijeenkomsten op 22 januari

Paul van Leest

Op zondag 22 januari organiseren we de jaarlijkse ledenbijeenkomsten voor onze beide afdelingen. We willen dit jaar de nadruk leggen op het samenzijn, het elkaar ontmoeten. Dit doen we vooral tijdens een wandeling en een koffiebijeenkomst. Verder hebben we die middag ook de ledenvergaderingen, die we kort, maar ook krachtig proberen te houden. Samenkomst in parochiehuis “De Klok”, Dekenijstraat 11, Erps-Kwerps.

Het programma:

14 uur stipt: Wandeling in het Groot Veld tussen Erps-Kwerps en Kampenhout.

15u30: Koffie en taart en andere niet-alcoholische drank. Gratis voor de aanwezigen. Graag een seintje vooraf als je mee wil doen, zodat we ruim genoeg, maar niet al té veel taart bestellen. Stuur een mailtje naar maarten.vandervelpen@telenet.be of bel naar 0478/54.53.63.

16 uur: Start van de algemene vergaderingen.

vanaf 16u30: babbel achteraf

17u15: afsluiting.

Algemene vergadering Zaventem

Agenda:

- overzicht van de acties van vorig jaar
- financiën (inkomsten en uitgaven 2011, begroting 2012)
- planning van de activiteiten voor 2012.

Algemene vergadering Kortenberg

Powerpointpresentatie met een overzicht van onze werking van het afgelopen jaar (reservaten, publieksactiviteiten e.a.) en een presentatie van het komende jaarprogramma. Ook zullen de begroting en de bestuurssamenstelling worden toegelicht. Vragen en opmerkingen zijn uiteraard welkom. De spreadsheet met de jaarrekening en de begroting is verkrijgbaar bij luc.demuylder@telenet.be.

Landinrichting in het Woluwebekken

of hoe de open ruimte in Sterrebeek en Zaventem wordt gevrijwaard

Het in stand houden en kwalitatief inrichten van de schaarse open ruimte in de rand rond Brussel is één van de strategische doelstellingen van de Vlaamse Landmaatschappij. Dat is broodnodig om de leefbaarheid en omgevingskwaliteit in dit druk bewoonde en bewerkte gebied veilig te stellen.

Op dit moment lopen er in dat verband drie landinrichtingsprojecten in de Vlaamse Rand: in het oosten is dat het project Plateau van Moorsel, in Beersel is het project Land van Teirlinck goedgekeurd en in Asse loopt het project Molenbeek & Maalbeek.

Het landinrichtingsproject Plateau van Moorsel of Woluwebekken is het verst gevorderd en neemt de open ruimte van Zaventem, Machelen, Tervuren, Wezembeek-Oppem en Kraainem onder de loep.

Naast het herinrichten van fietsverbindingen en buurtwegen, het realiseren van ontbrekende wandelverbindingen, worden binnen het landinrichtingsproject

Woluwebekken ook groenzones ingericht en beekvalleien zoals het Zeen opnieuw opengelegd.

Op 12 januari is er een infoavond in Zaal De Kring, Kerkdries in Sterrebeek. Aanvang om 20 uur, gratis toegang. Maarten Sper, projectleider van de Vlaamse Landmaatschappij, zal meer uitleg geven over de plannen in Zaventem en Sterrebeek. De avond wordt georganiseerd door Sterrebeek 2000 in samenwerking met de Milieuadviesraad Zaventem en onze beide Natuurpunt-afdelingen.

Barok in het Silsombos

Barok in het Silsombos is een digitale fotowedstrijd georganiseerd door Natuurpunt Kortenberg. Deelname aan deze wedstrijd is gratis en u kunt er prachtige prijzen mee winnen!

De jury bestaat o.a. uit Eric Malfait en Edgard Verhasselt, twee van Vlaanderens bekendste natuurfotografen.

De wedstrijd loopt van 15 maart tot 15 juni. De foto's moeten binnen deze periode gemaakt zijn en ten laatste op 15 juni 2012 worden doorgemailed naar ewoud.lamiral@natuurpunt.be.

Wedstrijd reglement:

- iedere deelnemer mag 3 foto's doorsturen naar ewoud.lamiral@natuurpunt.be
- de foto's moeten in JPEG formaat zijn.
- het oordeel van de jury kan niet aangevochten worden
- een kort commentaar is leuk maar voor de beoordeling speelt die niet mee
- door deel te nemen gaat de fotograaf akkoord met het reglement van 'Barok in het Silsombos'. Het volledige wedstrijdreglement vindt u op www.silsombos.be.

Bestuurssamenstelling Kortenbergh

Hieronder vindt u het voorstel voor het bestuur van de afdeling Kortenbergh in 2012. Onderstreepte namen zijn wijzigingen. Uiteraard zijn ook andere kandidaten welkom. Er zijn tal van taken die je als vrijwilliger in het bestuur kan opnemen: schrijven van persberichtjes, ledenwerving, zoeken van sponsors, activiteiten mee organiseren,

Stuur een mailtje naar maarten.vandervelpen@telenet.be of bel naar 0478/54.53.63.

Voorzitter	Maarten Vandervelpen
Ondervoorzitter	Paul van Leest
Secretaris	Filip Fleurbaey
Penningmeester	Luc De Muylder
Gewone leden	Anna-Maria Dierick Nadine Rogiers <u>Luc Vrolix</u> <u>Tony Neiryndck</u> Aurora De Marrez Pieter Moysons Maarten Hens Ewoud L'Amiral

Conservators

Silsum	<u>Luc Vrolix</u> <u>Tony Neiryndck</u> Ewoud L'Amiral
Rotte Gaten	Luc De Muylder Paul van Leest
Molenbeekvallei	Nadine Rogiers
Billekensberg	Maarten Hens

Vertegenwoordigers

RLD Alg. Verg.	Filip Fleurbaey Nadine Rogiers	Aurora De Marrez
Milieuadviesraad	Christine Vicari	
Erfgoedcommissie	Paul van Leest	
GECORO	Maarten Vandervelpen	Paul van Leest
Cultuurraad	Paul van Leest	

Peter Couvreur is jammer genoeg naar Balen verhuisd en heeft daarom ontslag genomen als bestuurslid.

Velduilen in het Groot veld

Pieter Moysons

Na het vorige succesverhaal over zeldzame trekvogels in het Groot veld te Erps-Kwerps (zie vorige Kaardebol), is het weeral prijs. Nu pakt het Groot veld uit met een speciale wintergast, de Velduil (*Asio flammeus*). Deze prachtige uil broedt hoofdzakelijk in Noord-Europa op heidevelden, duinen, moerassen en hoogvenen. In Nederland broedt hij nog op de Waddeneilanden. Sommige jaren, afhankelijk van het broedsucces en de muizenaantallen komen de Velduilen uit Scandinavië tot bij ons om te overwinteren. Klassieke plekken waar ze in Vlaanderen normaal overwinteren zijn de Uitkerkse polders en het Zwin, dicht bij de kust. Soms kan men enkele exemplaren in het binnenland terugvinden.

Maar dit jaar is er een ware kleine invasie aan de gang. Op 22 en 23 oktober kon ikzelf 's avonds in het centrum van het veld al twee Velduilen bewonderen. Ze gaven een magnifieke luchtshow in de avondschemering. Maar daar bleef het niet, bij een inventarisatie van enkele graanpercelen door de VLM (Vlaamse Landmaatschappij) op 28 oktober werden in totaal 7 opvliegende Velduilen waargenomen. Een recordaantal dat al lang niet meer gehaald was in onze regio. In de jaren stillekes werden zo'n aantallen nog wel waargenomen op de luchthaven van Zaventem... Verschillende dagen daarna werden door vele vogelkijkers die op dit spektakel waren afgekomen telkens 1 tot 3 Velduilen gezien. De laatste waarneming van twee exemplaren dateert van 19 november. Maar de kans is reeël dat er nog steeds één of enkele exemplaren overwinteren, de rest zal verder doorgetrokken zijn.

Foto: Velduil door Hans Roosen (VLM) op 28 oktober 2011

De reden voor dit succes bij ons ligt ongetwijfeld aan de hoge aantallen overal in het algemeen plus het feit dat de VLM verschillende beheerovereenkomsten heeft lopen voor graanpercelen die heel de winter door blijven staan. Deze graanakkers zijn een waar paradijs voor deze uilen met muizen en rust in overvloed. De VLM heeft deze akkers eigenlijk speciaal ingericht voor overwinterende gorzen en andere akkervogels.

Hopelijk komen er ook in de komende barre winterdagen nog veel Geelgorzen en Grauwe gorzen van het graan smullen. De Grauwe gors, een akkervogelsoort die steeds verder achteruit gaat als broedvogel in Vlaanderen. Met een beetje geluk komen er dit voorjaar, dankzij de acties van de VLM weer Grauwe gorzen broeden in het Groot veld.

Blijf op de hoogte en bekijk alle waarnemingen uit onze gemeente op <http://dijleland.waarnemingen.be/gebied/view/23385> of voer er je eigen waarnemingen in! Meer info over beheerovereenkomsten vind je op <http://www.vlm.be/landtuinbouwers/beheerovereenkomsten/doelstelling/Pages/default.aspx>

Kruiden- en heksenverhalen

Kinderkruidenwandeling

Aurora De Marrez

We gaan op zoek naar kruiden die een verhaal verbergen. We vertellen het verhaal van de kruiden en hun geneeskracht. Zoals echte kruidenvrouwtjes en -mannetjes proeven we de kruiden (wat en waar mogelijk) en luisteren we naar de lieve natuurheks die vertelt waar ze goed voor zijn en hoe onze (over)grootouders ze gebruikten. Wanneer de natuur op zijn best is, maken we zelf ook bereidingen.

Datum: zondag 25 maart 2012

We komen samen om 14 uur aan het Sint-Pietersplein in Erps-Kwerps.

Wervelende Dag van de Natuur in het Silsombos

Ewoud L'Amiral (foto's: Eric Malfait)

Het weer zat alvast mee. Stralend zonnig herfstweer , tussen de 7 en 12 graden. Wat kan een natuurbeheerder nog meer wensen? Om eerlijk te zijn: 'veel helpers'. Die helpers waren zondag massaal aanwezig. Meer dan 200 helpende handen!

Een waar succes dus! Niet alleen omdat vele handen het werk licht maken, maar ook omdat mensen de natuur zo op een andere manier ontdekken. Meer dan 100 deelnemers namen deel aan de dag van de natuur: Chiro Erps-Kwerps, Scouts van Kortenbergh, Toyota Boshoku, het beheerteam van het Silsombos en heel wat sympathisanten. Op een halve dag tijd werd dan ook een berg werk verzet. Het voorbereide werk was zo goed als helemaal afgewerkt. Er werd een gekapte populierenplantage opgeruimd en ingericht zodat dit stukje natuur kan evolueren naar een gevarieerd landschap waar binnen een paar jaar duizenden bloemen voor een kleurrijk schouwspel zullen zorgen.

De gemeente heeft dit perceel van 80 are groot kunnen aankopen net naast het Silsombos. Om de biodiversiteit van fauna en flora alle kansen te geven, heeft de gemeente dit terrein dan ook nog eens op de Dag van de Natuur officieel in beheer gegeven van Natuurpunt.

Burgemeester Chris Taes en schepen van Leefmilieu Bart Nevens hebben tijdens de Dag van de Natuur het officiële startschot gegeven voor het verantwoord beheer van dit gebied, onder het goedkeurend oog van Chris Steenwegen, directeur van Natuurpunt, Maarten Vandervelpen, voorzitter Natuurpunt Kortenberg en Ewoud l'Amiral, conservator van het Silsombos.

Bij Natuurpunt zijn we bijzonder tevreden dat de gemeente dit stukje natuur heeft kunnen veiligstellen en aan ons heeft toevertrouwd voor het beheer.

Ook Algemeen Directeur van Natuurpunt Chris Steenwegen was getuige in het Silsombos: "Dit was mijn eerste 'Dag van de Natuur' sinds mijn aanstelling als directeur van Natuurpunt en meteen een hoogtepunt. De inzet van duizenden vrijwilligers, jong en oud, geeft een goed gevoel. Vlaanderen houdt van zijn natuur!"

De dag van de natuur was eveneens een succes omdat ook heel wat nieuwsgierigen gewoon een kijkje kwamen nemen en zo iets bijleerden over het natuurbeheer in het Silsombos. Het is door dit natuurbeheer dat het Silsombos evolueerde; niet alleen paradijselijk voor fauna en flora, maar ook voor wandelaars en andere natuurliefhebbers. De biodiversiteit in het Silsombos is pure barok. Elk seizoen brengt iets uitzonderlijks dat het gebied uniek maakt.

Meten is Weten

Maarten Vandervelpen (foto's: Paul van Leest)

Om de vijf jaar worden onze natuurgebieden onder de loep genomen. Er wordt gekeken in welke mate het beheer en de aanwezige fauna en flora geëvolueerd zijn. Dit gebeurt voor de percelen die door de Vlaamse overheid erkend zijn en waar bijgevolg een beheerplan is voor opgesteld. De aanwezige fauna en flora zijn hierbij goede indicatoren van het gevoerde beheer. Voor de Rotte Gaten en het Silsombos dateerde het vorige monitoringsrapport van vijf jaar geleden. Hoog tijd dus om opnieuw te evalueren.

Het rapport voor de Rotte Gaten werd opgesteld door Iris Verstuyft, professioneel medewerker van Natuurpunt en door de vrijwilligers van onze afdeling (conservator Luc De Muylder, Pieter Moysons en Maarten Vandervelpen).

Het natuurgebied Rotte Gaten is 22 hectaren groot. Momenteel is 14 hectaren erkend. Het gebied bestaat uit een 3-tal natuurtypes : Alluviale bossen en struwelen, Graslanden en Open water. De bossen in het gebied zijn blijvend structuur- en soortenrijk en evolueren dus in goede zin. Veel beheer is in dit natuurtype niet nodig (nulbeheer), maar dankzij Natuurpunt is er de garantie dat zij ook in deze toestand kunnen blijven evolueren (naar oud natuurlijk bos).

Het al overheersende alluviaal bostype is in de afgelopen 5 jaar verder toegenomen doordat enkele jaren geleden een perceel met populieren is gekapt. Ondertussen is dit perceel mooi aan het evolueren naar een elzen-eikenbostype. Toch is

er ook minder goed nieuws van het flora-front. Vermoedelijk is er een achteruitgang van de zeldzame Grote Boterbloem en Waterviolier. Mogelijk is er nood aan open plekken in het bos.

Het maai- en nabegrazingsbeheer zorgt in de graslanden voor een grote soortenrijkdom, met een toename van bosorchis, herfsttijloos en knolsteenbreek.

Een derde natuurtype is het open water. Deze waterpartijen worden open gehouden om eutrofiëring door bladval tegen te gaan. Dit heeft een gunstige invloed op aanwezige fauna (blauwe reiger, aalscholver, ...).

Zoals in de vorige Kaardebol aangekondigd, hebben wij onder andere in de Rotte Gaten in het voorjaar een belangrijke populierenkap gepland. Deze kapping heeft als doel, zoals gerealiseerd bij het perceel hier eerder vermeld, dit bosperceel te laten evolueren naar een alluviaal type. Op die manier kan de

natuurwaarde van dit gebied weer toenemen. Dit zal binnen 5 jaar, bij het volgende monitoringsrapport, bekeken worden.

Heb je vragen bij dit rapport of over de Rotte Gaten in het algemeen, dan kan je contact opnemen met conservator Luc De Muylder (Luc.demuylder@telenet.be) of Maarten Vandervelpen (maarten.vandervelpen@telenet.be).

'De Kaardebol' 20 jaar

Paul van Leest (tekst en foto)

Op 8 maart 1992 vond de stichtingsvergadering van 'De Kaardebol vzw' plaats. In het eerste nummer van ons tijdschrift werd hier verslag van gedaan.

Als je dit nummer leest, valt op dat bepaalde thema's nog steeds actueel zijn. Zo wordt er een actiedag voor het behoud van de open ruimte in de regio Brussel-Leuven aangekondigd, een samenwerking van acht natuurverenigingen in onze regio. Motto: een groen front tegen de verstedelijking.

De plant Kaardebol wordt ook voorgesteld. Deze plant heeft al de eigenschappen in zich die een goed werkende natuurvereniging moet hebben: gedurende het ganse jaar zichtbaar (de plant is een typische winterstaander) en gewapend met priemvormige stekels. Toen kwam de Kaardebol vooral voor in het opgehoogde deel van het Elzenbroek. Nu is die daar niet meer zo opvallend aanwezig, maar vind je hem wel in het Silsom en elders in de Rotte Gaten (de foto is genomen aan de Broekweg).

Op de vergadering werden acht bestuursleden verkozen: Geert Desmedt (voorzitter), Win Leye (ondervoorzitter), Roger Engels (secretaris), Toon David (penningmeester), Wim Van Roey, Walter De Brouwer, Hubert Hernalsteen en Dirk Vantricht.

Dat voorjaar vond de eerste zwerfvuilactie plaats en was er ook een paddenoverzetactie aan het Elzenbroek (Schoonaardestraat). Er werd ook al gedacht aan een actie aan de Bosstraat.

PRUTS en TIJL KINDERANIMATIE

Tim Van Grinderbeek • Nieuwstraat 24 - 3071 Erps-Kwerps • 0474/666.347
info@prutsentijl.be • <http://www.prutsentijl.be> • tel./fax: 02/757.12.50

Pruts en Tijnl kinderanimatie brengt actieve tot hyperactieve meespeelshows voor kinderen tussen 3 en 12 jaar. Gedurende de afgelopen 12 jaar werden er heel wat animatieformules uitgewerkt:

het springding • het pirateneiland • Wat een circus • het land van koning Pruts • Prurts' goochelcircus • Kinderdisco & playbackshow • Hoe Ha Hopsa show • ...

Je kan bij ons ook terecht voor het huren van coole en uitdagende springkastelen:

Voor alle info en prijzen: www.prutsentijl.be of 0474/666.347

AGENDA

Zondag 8 januari

Werkdag in het Silsombos. Afspraak om 9u aan het Sint-Pietersplein (kerk Kwerps) aan het infobord van het Silsombos. Einde omstreeks 12u. Info: Ewoud L'Amiral, tel. 0476/26.16.34.

Donderdag 12 januari

Infoavond over de landinrichting in het Woluwebekken. Spreker: Maarten Sper, projectleider Vlaamse Landmaatschappij. Aanvang om 20 uur in zaal De Kring, Kerkdries in Sterrebeek. Gratis toegang. Zie elders in dit blad.

Zondag 22 januari

Ledenbijeenkomsten van de afdelingen Zaventem en Kortenberg. Start om 14 uur met een wandeling in het Groot Veld, gevolgd door koffie en taart en om 16 uur de algemene vergadering voor de afdelingen apart. Samenkomst in parochiehuis "De Klok", Dekenijstraat 11, Erps-Kwerps. Info: Maarten Vandervelpen, tel. 0478/54.53.63.

Zondag 5 februari

Werkdag in het Silsombos. Afspraak om 9u aan het Sint-Pietersplein (kerk Kwerps) aan het infobord van het Silsombos. Einde omstreeks 12u. Info: Ewoud L'Amiral, tel. 0476/26.16.34.

Zaterdag 11 februari

Werkdag op de Billekensberg in Everberg. Samenkomst om 14 uur op de parkeerplaats bij de grote antenne van 'De Grubbe', Hollestraat in Everberg. Neem werkhandschoenen mee! Info: Maarten Hens, tel. 0499/54.26.51.

Zondag 4 maart

Werkdag in het Silsombos. Afspraak om 9u aan het einde van de Lelieboomgaardenstraat. Einde omstreeks 12u. Info: Ewoud L'Amiral, tel. 0476/26.16.34.

Zaterdag 10 maart

Verwijderen van zwerfvuil langs diverse wegen in Everberg en Meerbeek. Start om 14 uur aan de parkeerplaats bij het oude gemeentehuis van Everberg (Gemeentehuisstraat). Info: Maarten Vandervelpen, tel. 0478/54.53.63.

Zondag 25 maart

Kinderkruidenwandeling in het Silsombos. Afspraak om 14u aan het Sint-Pietersplein (kerk Kwerps) aan het infobord van het Silsombos. Info: Aurora De Marrez, tel. 02/757.69.23.

Zondag 1 april

Werkdag in het Silsombos. Afspraak om 9u aan het einde van de Lelieboomgaardenstraat. Einde omstreeks 12u00. Info: Ewoud L'Amiral, tel. 0476/26.16.34.

Zaterdag 7 april

Avondwandeling – Voorjaarsbloeiers in de Rotte Gaten. Start om **19u** aan de kerk van Meerbeek (Sint Antoniusstraat). Contact : Christine Vicari – 02 759.50.45

Gezien de aard van het terrein en de paden zijn de wandelingen niet geschikt voor rolstoelen en kinderwagens. De wandelingen zijn gratis voor leden. Voor niet-leden vragen wij een bijdrage van 1 euro per persoon (maximaal 2,50 euro per gezin). Activiteiten georganiseerd in samenwerking met andere organisaties zijn meestal gratis.

Natuurpunt Kortenbergh dankt Kortenbergh (372 maal!)

Maarten Vandervelpen

2011 was voor Natuurpunt Kortenbergh in verschillende opzichten een bijzonder jaar. Grote activiteiten zoals de Walk for Nature in Silsombos (meer dan 1000 bezoekers) en de Nacht van de Vleermuis in Everberg (100 deelnemers) waren de grootste uitschieters. We hebben bovendien een aantal nieuwe vrijwilligers in onze afdeling er bij gekregen zodat vele handen het werk lichter maken. Nieuwe soorten zijn waargenomen zoals het zeldzame Boswitje. Ook is er erkende natuur bijgekomen en hebben we meer natuur in beheer (o.a. dankzij de samenwerking met de gemeente Kortenbergh).

Maar wat vooral opvalt is de grote groei van het ledenaantal. Op dit moment (de laatste gegevens moeten nog verwerkt worden) zijn 372 Kortenberghse gezinnen lid van Natuurpunt. Een absoluut record en een stijging met maar liefst 8,7%. Daardoor hoort Natuurpunt Kortenbergh bij de grootst groeiende afdelingen van Vlaanderen. Daarom 372 maal bedankt aan Kortenbergh om van 2011 voor de natuur mee een schitterend jaar te hebben gemaakt.

Steen, gekapt door Wim Leye, een van onze eerste bestuursleden.
Postuum onze dank voor zijn inzet.